

POLSKA AKADEMIA NAUK
Instytut Historii

KWARTALNIK
HISTORYCZNY

ROCZNIK LXI

Nr 1

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1954

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ROCZNIK LXI
Nr 1

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1954

KOMITET REDAKCYJNY

Iza Biezuńska, Aleksander Gieysztor, Leon Grosfeld, Henryk Jabłoński,
Witold Kula, Bogusław Leśnodorski — redaktor naczelny, Janina Żurawicka

ADRES REDAKCJI

Warszawa, Polska Akademia Nauk, Nowy Świat 72

A.96

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE — WARSZAWA 1954

Nakład 2454 + 113

Oddano do składania 15. I. 54

Arkuszy wyd. 41,62, druk. 24,75

Podpisano do druku 12. III. 54

Papier druk. sat. V, 70 g, 70 × 100/16

Druk ukończono 22. III. 54

Cena zł 15,—

Zamówienie 872/177 - K-5-10281

POZNAŃSKA DRUKARNIA NAUKOWA — POZNAŃ, FREDRY 10

SPIS TREŚCI

Tadeusz Daniszewski — KPP a sojusz robotniczo-chłopski	3
Zygmunt Modzelewski — Komuna Paryska i polski ruch rewolucyjny	44

ROZPRAWY I STUDIA

Karol Lapter, Henryk Zieliński — Powstania śląskie	60
Aleksander Gieysztor — Geneza państwa polskiego w świetle nowszych badań	103
Roman Grodecki — Z dziejów walki klasowej w rzemiośle i górnictwie polskim	137
Wacław Długoborski — Początki kształtowania się klasy robotniczej na Górnym Śląsku	150

POLEMIKA

Celina Bobińska — Spór o ujęcie pozytywizmu i historyków pozytywistów	178
Helena Madurowicz, Antoni Podraza — Z problematyki rozwarstwienia wsi w Polsce w XVIII w.	205
Janina Leskiewicz — Kilka uwag w związku z artykułem Wł. Rusińskiego	226

RECENZJE I SPRAWOZDANIA

Codex diplomaticus nec non epistolaris Silesiae. Kodeks dyplomatyczny śląski, t. I, z. 1, wyd. K. Maleczyński — Zofia Budkowa	232
Kronika Thietmara, wyd. M. Jedlicki — Jan Baszkiewicz	240
A. P. Kaźdan, Agrarnyje odnoszenija w Wizantii w XIII i XIV w. — Halina Kappesowa	245
J. Bardach, A. Gieysztor, H. Łowmiański i E. Maleczyńska, Historia Polski do r. 1466 — Marian Małowist, Tadeusz Manteuffel	253
H. Zins, Powstanie chłopskie w Prusach Książęcych 1525 roku — Kazimierz Lepszy	258
Acta Tomiciana, t. 14, wyd. Wł. Pociecha — Andrzej Wyczański	265
A. Wawrzyńczyk, Rozwój wielkiej własności ziemskiej na Podlasiu w XV i XVI w. — Irena Gieysztorowa	270
J. Kitowicz, Opis obyczajów za panowania Augusta III, opr. R. Pollak — Jerzy Michalski	273
Pisma i bumagi imp. Pietra Wielkiego t. VIII i IX, red. B. B. Kafengauz — Józef Gierowski	277
W. Dworzaczek, „Dobrowolne“ poddaństwo chłopów — Stanisław Śreniowski	284
F. Maas, Der Josephinismus — Konstanty Grzybowski	291
M. W. Nieczkina, Powstanie 14 grudnia 1825 r. — Emanuel Halicz	294
E. Andics, Az egyházi reakció 1848—49 ben. — Jan Reychman	298

Slovanský sjezd v Praze 1848, Cz. I, wyd. Z. Tobolika i V. Žaček — Stefan Kieniewicz	301
T. Cieślak, Bismarckowska ustawa antysocjalistyczna z dn. 21. X. 1878 — Karol Koranyi	305
J. Beck. Dernier rapport. Politique polonaise 1926-1939 — Maria Turlejska	312
G. Baumann. Atlantikpakt der Konzerne. Eine Handvoll Konzernherren — Franciszek Ryszka	327

ZYCIE NAUKOWE W KRAJU

Sesja polskiego Odrodzenia	331
Nagrody naukowe Instytutu Historii PAN	354
I zebranie Rady Archiwalnej przy Naczelnej Dyrekcji Archiwów — Janusz Durko	355

ZYCIE NAUKOWE ZA GRANICĄ

Z prac historyków radzieckich

Przygotowania do obchodu 300 rocznicy zjednoczenia Ukrainy z Rosją	360
O publikacji materiałów źródłowych w ZSRR	361
Końcowe prace nad „Historią Białorusi“	366
Kronika życia naukowego historyków radzieckich	368
Agresywne dążenia reakcyjnej historiografii niemieckiej — Krystyna Kerstenowa	378
Nowsze badania niemieckie z dziedziny tzw. nauk pomocniczych historii. Kryzys metody — Brygida Kürbisówna	386
Prace historyków albańskich — Henryk Batowski	392

Ważniejsze dostrzeżone błędy i omyłki w nr. 4/53
 "Kwartalnika Historycznego"

Strona	Wiersz	zamiast	powinno być
72	19 od dołu	papieskich biskupów	papieskich i biskupów
83	4 ..	1935	1953
96	11 ..	s. 89	s. 92
98	14 ..	s. 93	s. 99
122	7 od góry	168	148
144	5 od dołu	oraz N.	oraz 2
181	2 ..	ziemstwa	ziemstw
182	9 od góry	nie Hoffman	nie. Hoffman
182	3/2 od dołu	Więckowski	Więckowskiej
196	12/11 ..	nauka ²¹	nauka" ²⁴
202	10 ..	wyzyskuje	wyказuje
205	23 od góry	castelani	castellani
205	26 ..	castelis	castellis
205	4 od dołu	Riazienia.Moskwy,Muzema	Riazania, Moskwy i Muroma
205	2 ..	C. A. Rybakow	B.A. Rybakow
208	7 od góry	feudalistycznych	feudalizacyjnych
208	8 od dołu	nr. 239	nn.. 239
213	16 od góry	walk	walka
216	5 od dołu	Praga była	Praca była
225	10 od góry	zagrożone	zagrożenie
307	9 od dołu	rozkładu	rozkład
336	3 ..	Instytutu	Wydziału

Cena zł 15,—

STUDIA I MATERIAŁY
Z DZIEJÓW NAUKI POLSKIEJ
TOM I

str. 410

Cena zł 27,—

Państwowe Wydawnictwo Naukowe